

Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босна и Херцеговина

Predmet broj: S1 1 K 003472 11 Krž 2 (X-KR-08/549)

Datum: Donošenja: 04.10.2011. godine
Pismenog otpravka: 14.11.2011. godine

Pred sudskim vijećem u sastavu: sudija Tihomir Lukes, kao predsjednik vijeća
sudija Mirko Božović, kao sudija izvjestilac
sudija Carol Peralta, kao sudija član vijeća

PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINA

Protiv

**ZORANA BABIĆA, MILORADA RADAKOVIĆA, MILORADA ŠKRBIĆA, DUŠANA
JANKOVIĆA I ŽELJKA STOJNIĆA**

DRUGOSTEPENA ODLUKA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine:

Slavica Terzić

Branioци optuženih:

Advokat Slavica Bajić za Zorana Babića
Advokat Slavica Čvoro za Milorada Radakovića
Advokat Slobodan Perić za Milorada Škrbića
Advokat Ranko Dakić za Dušana Jankovića
Advokat Senad Kreho za Željka Stojnića

U IME BOSNE I HERCEGOVINE!

Sud Bosne i Hercegovine, Odjel I za ratne zločine, u vijeću Apelacionog odjeljenja sastavljanom od sudija Tihomira Lukesa, kao predsjednika vijeća, te sudija Mirka Božovića i Carola Peralte, kao članova vijeća, uz sudjelovanje stručne saradnice Anide Saračević u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženih Zorana Babića, Milorada Radakovića, Milorada Škrbića, Dušana Jankovića i Željka Stojnića, zbog krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkama a), d), e), h) i k) sve u vezi sa članom 180. stav 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH), odlučujući po žalbama Tužilaštva Bosne i Hercegovine, branilaca optuženih Zorana Babića, Milorada Škrbića, Dušana Jankovića i Željka Stojnića, advokata Slavice Bajić, Slobodana Perića, Ranka Dakića i Zlatka Kneževića, izjavljenim protiv presude ovog Suda broj: S1 1 K 003472 09 Krl (X-KR-08/549) od 21.12.2010. godine, nakon održane sjednice vijeća, u prisustvu tužioca Tužilaštva BiH, Slavice Terzić, optuženih lično osim optuženog Dušana Jankovića i njihovih branilaca, na osnovu člana 315. stav 2. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (ZKP BiH), dana 04.10.2011. godine donio je slijedeću:

PRESUDU

I Odbija se, kao neosnovana, žalba Tužilaštva BiH u dijelu koji se odnosi na pogrešno utvrđeno činjenično stanje u oslobađajućem dijelu prvostepene presude, pa se presuda ovog Suda broj: S1 1 K 003472 09 Krl (X-KR-08/549) od 21.12.2010. godine, u dijelu koji se odnosi na optuženog Milorada Radakovića, potvrđuje.

II Uvažavaju se žalbe branilaca optuženih Zorana Babića, Milorada Škrbića, Dušana Jankovića i Željka Stojnića, pa se presuda ovog Suda broj: S1 1 K 003472 09 Krl (X-KR-08/549) od 21.12.2010. godine, u osuđujućem dijelu koji se odnosi na ove optužene, **ukida**, i određuje se održavanje pretresa pred vijećem Apelacionog odjeljenja.

OBRAZLOŽENJE

A. TOK POSTUPKA

1. Presudom Suda BiH broj: S1 1 K 003472 09 Krl (X-KR-08/549) od 21.12.2010. godine, optuženi Zoran Babić, Milorad Škrbić, Dušan Janković i Željko Stojnić oglašeni su krivim da su, radnjama opisanim u izreci presude, počinili krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h), u vezi sa tačkama: a) - ubijanjem, d) – prisilnim preseljenjem stanovništva, h) - pljačka, KZ BiH u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH.

2. Na osnovu člana 39., 42b. i 48., a u odnosu na optuženog Željka Stojnića i člana 42. KZ BiH, Sud je optužene osudio na kazne zatvora i to: optuženog Zorana Babića na kaznu dugotrajnog zatvora u trajanju od 22 (dvadeset dvije) godine, optuženog Milorada

Škrbića na kaznu dugotrajnog zatvora u trajanju od 22 (dvadeset dvije) godine, optuženog Dušana Jankovića na kaznu dugotrajnog zatvora od 27 (dvadeset sedam) godina te optuženog Željka Stojnića na kaznu zatvora u trajanju od 15 (petnaest) godina.

3. Na osnovu člana 284. stav 1. tačka c) ZKP BiH, optuženi Milorad Radaković, oslobođen je optužbi da bi radnjama opisanim u izreci presude počinio krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h), u vezi sa tačkama: a) - ubijanjem, d) – prisilnim preseljenjem stanovništva, h) – pljačka i k) – drugim nečovječnim djelima KZ BiH u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH.

4. Na osnovu člana 56. KZ BiH optuženima je u izrečene kazne zatvora uračunato i vrijeme provedeno u pritvoru i to:

a. Za optuženog Milorada Škrbića u periodu od 14.10.2008. godine pa do 24.10.2009. godine;

b. Za optuženog Dušana Jankovića u periodu od 29.05.2008. godine do 11.11.2009. godine

c. Za optuženog Željka Stojnića u periodu od 29.05.2008. godine pa do 11.11.2009. godine

5. Optuženi Zoran Babić, Milorad Radaković, Milorad Škrbić, Dušan Janković i Željko Stojnić su u smislu odredbe člana 186. stav 1. i 2. ZKP BiH oslobođeni obaveze da nadoknade troškove krivičnog postupka i isti su pali na teret budžetskih sredstava Suda.

6. Na osnovu odredbe člana 198. stav 2. ZKP BiH oštećeni su sa eventualnim imovinskoopravnim zahtjevom upućeni na parnicu.

B. ŽALBE

7. Tužilaštvo Bosne i Hercegovine uložilo je žalbu protiv prvostepene presude i to zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja u oslobađajućem dijelu presude u odnosu na optuženog Milorada Radakovića i odluke o krivično-pravnoj sankciji u osuđujućem dijelu presude u odnosu na optužene Zorana Babića, Milorada Škrbića, Dušana Jankovića i Željka Stojnića, sa prijedlogom da Vijeće Apelacionog odjeljenja Suda BiH uvaži predmetnu žalbu i preinači pobijanu presudu na način da optuženog Milorada Radakovića oglasi krivim za počinjenje krivičnog djela koje mu se stavlja na teret i da mu izrekne kaznu u skladu sa zakonom, a u odnosu na optužene Zorana Babića, Milorada Škrbića, Dušana Jankovića izrekne kazne dugotrajnog zatvora u dužem vremenskom trajanju, i u odnosu na optuženog Željka Stojnića izrekne kaznu zatvora u maksimalnom trajanju propisanu KZ-om BiH.

8. Branilac prvooptuženog Zorana Babića, advokat Slavica Bajić, blagovremeno je izjavila žalbu protiv prvostepene presude zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o krivičnopravnoj sankciji s prijedlogom da Apelaciono odjeljenje uvaži žalbu i ukine prvostepenu presudu te odredi održavanje pretresa pred vijećem Apelacionog odjeljenja. Dana 18.04.2011. godine, braniteljica je Sudu dostavila i dopunu žalbe.

9. Protiv prvostepene presude žalbu je izjavio i branilac optuženog Milorada

Škrbića, advokat Slobodan Perić i to zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede krivičnog zakona, sa prijedlogom da Apelaciono vijeće pobijanu presudu preinači na način da u odnosu na ovog optuženog donese oslobađajuću presudu ili da presudu ukine i naloži novo suđenje.

10. Branilac optuženog Dušana Jankovića, advokat Ranko Dakić, žalbu je izjavio zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o krivičnopravnim sankcijama, sa prijedlogom da Vijeće Apelacionog odjeljenja ožalbenu presudu ukine i predmet vrati na nov glavni pretres i odluku, ili da istu preinači tako što će optuženog Dušana Jankovića osloboditi od optužbe. Branilac je takođe Sudu dana 27.07.2011. godine dostavio i dodatno pojašnjenje žalbe.

11. Branilac optuženog Željka Stojnića, advokat Zlatko Knežević, žalbu je izjavio zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o krivičnopravnoj sankciji, sa prijedlogom da Apelaciono vijeće Odjela za ratne zločine Suda BiH u cijelosti prihvati ovu žalbu kao osnovanu, te u cijelosti ukine pobijanu presudu i odredi ponovno održavanje glavnog pretresa koji će se provesti pred Apelacionim vijećem Suda BiH.

12. Branilci optuženih Zorana Babića, Milorada Radakovića, Milorada Škrbića i Dušana Jankovića su dostavili svoje odgovore na žalbu tužioca, s prijedlogom da se ista odbije kao neosnovana. Tužilaštvo BiH je dostavilo odgovore na žalbe branilaca optuženih Zorana Babića, Milorada Škrbića, Dušana Jankovića i Željka Stojnića, sa prijedlogom da se iste odbiju kao nesnovane.

13. Na sjednici vijeća održanoj dana 03. i 04.10.2011. godine, u smislu člana 304. ZKP BiH, žalci su ostali kod pismeno iznijetih žalbenih prigovora i razloga.

1. Žalbeni prigovori Tužilaštva BiH: pogrešno utvrđeno činjenično stanje iz člana 299. ZKP- a BiH.

14. Prije svega, bitno je napomenuti da je Tužilaštvo BiH žalbu izjavilo zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja u oslobađajućem dijelu presude u odnosu na optuženog Milorada Radakovića i zbog Odluke o krivično-pravnoj sankciji u osuđujućem dijelu presude u odnosu na optužene Zorana Babića, Milorada Škrbića, Dušana Jankovića i Željka Stojnića.

15. S obzirom da je prvostepena presuda u osuđujućem dijelu koji se odnosi na optužene Zorana Babića, Milorada Škrbića, Dušana Jankovića i Željka Stojnića, ukinuta, te da je određeno održavanje pretresa pred vijećem Apelacionog odjeljenja, ovo Vijeće neće se osvrutati na žalbene prigovore Tužilaštva BiH koji se odnosi na Odluku o krivično-pravnoj sankciji, nego samo na one koje se tiču oslobađajućeg dijela.

16. Apelaciono vijeće će ukinuti presudu prvostepenog vijeća samo ako je činjenična greška uzrokovala nepravilnu presudu. Nepravilna presuda se kvalifikuje kao krajnje nepravilan ishod sudskog postupka, kao u slučaju kada je optuženi osuđen uprkos nedostatku dokaza o biću krivičnog djela. Da bi dokazao da je donesena nepravilna presuda, žalilac mora pokazati da navodno pogrešno i nepotpuno činjenično stanje koje

je utvrdilo prvostepeno vijeće opravdano dovodi u sumnju krivicu optuženog. Da bi tužilac dokazao da je donesena nepravilna presuda, on mora pokazati da je, nakon što se u obzir uzmu greške koje je prvostepeno vijeće učinilo prilikom utvrđivanja činjeničnog stanja, eliminisana svaka osnovana sumnja u pogledu krivice optuženog.

17. Stoga, samo u slučaju kada Apelaciono vijeće zaključi, prvo, da ni jedan objektivan sud koji presuđuje o činjeničnim pitanjima ne bi mogao doći do osporavanih činjeničnih utvrđenja i drugo, da je činjenična greška uzrokovala nepravilnu presudu, Apelaciono vijeće će uvažiti žalbu podnesenu u skladu sa članom 299. stav 1. ZKP-a BiH, u kojoj se tvrdi da je činjenično stanje pogrešno utvrđeno.

18. Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine u žalbi ističe da je prvostepeno vijeće pogrešno utvrdilo činjenično stanje u pogledu svojstva optuženog Radaković Milorada i njegovog učešća u izvršenju krivičnog djela koje mu se stavlja na teret, na temelju kojeg pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja je i donesena odluka kojom je optuženi Radaković oslobođen optužbe za krivično djelo koje mu se stavlja na teret, koncentrišući i usmjeravajući žalbene prigovore u pravcu dokazivanja pripadnosti optuženog Radakovića Interventnom vodu, njegovoj ulozi u Interventnom vodu, umišljaju ovog optuženog za izvršenje ciljeva Udruženog zločinačkog poduhvata, te njegovom doprinosu izvršenju ciljeva UZP-a.

19. Argumentirajući u žalbi u pogledu statusa (pripadnost) optuženog Radakovića, tužilac ističe da prvostepeno vijeće nije u dovoljnoj mjeri cijenio iskaz svjedoka „K-3“, dat na tu okolnost, koji je naveo da je ovaj optuženi bio pripadnik voda i da mu je zadatak bio „ko i svima nama“, da povezivanje VES-a koji je naveden u matičnom kartonu, a koji je dobijen prilikom služenja vojnog roka, se ne može povezivati sa poslovima i zadacima koje je ovaj optuženi obavljao u Interventnom vodu, da u tom dijelu presude nisu razmatrani iskazi svjedoka KA-1, Zubana Miljanovića i Velimira Vrapčića, te da optuženi nije bio sanitetlija kakvim se on predstavljao.

20. Na okolnost umišljaja ovog optuženog za izvršenje ciljeva UZP-a, te njegov doprinos izvršenju ciljeva UZP-a, žalba iznosi tvrdnju da je prvostepeni sud na ove okolnosti pogrešno cijenio relevantne činjenice, prvenstveno iskaz optuženog koji sam potvrđuje da je znao za širok i sistematičan napad na području Prijedora, da je učestvovao i ranije u pratnji konvoja, da su svi pripadnici Interventnog voda, uključujući i optuženog Radakovića, znali da se u konvojima vrši oduzimanje imovine (pljačka), da je optuženi Radaković viđen u tzv. „žutom kombiju“ uniformisan i sa puškom u ruci, te da je učestvovao u predaji kese sa municijom drugom pratiocu kojom je u vrijeme događaja ubijano civilno stanovništvo.

21. Međutim, na suprot drugačijim tvrdnjama žalbe Tužilaštva BiH, Apelaciono vijeće nalazi da je prvostepeni sud, u ovom dijelu pobijane presude, potpuno i pravilno utvrdio sve relevantne činjenice za odlučivanje u predmetnoj krivičnopravnoj stvari. Prvostepeni sud je u potpunosti postupio u skladu sa odredbom člana 281. stav 2. ZKP-a BiH i savjesno ocijenio svaki dokaz pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima i na osnovu takve ocjene izveo zaključak o svim činjenicama bitnim za pravilno razjašnjenje svih spornih pitanja, a prvenstveno pitanja koja potencira žalba: pripadnost optuženog Interventnom vodu, njegov umišljaj i doprinos izvršenju ciljeva UZP-a.

22. Kao prvo, nisu tačni navodi žalbe da je prvostepeno vijeće izvelo svoj zaključak da optuženi Milorad Radaković nije bio pripadnik Interventnog voda, samo na osnovu njegovog iskaza, s obzirom da je do ovakvog zaključka sud došao na osnovu ocjene i

drugih izvedenih dokaza, kako iskaza drugih saslušanih svjedoka tako i izvedenih materijalnih dokaza.

23. Naime, tačno je da je optuženi Radaković izjavio da on nije bio pripadnik ni jednog Interventnog voda, već da je bio raspoređen u rezervni sastav milicije pri SJB Prijedor i to u Bataljonskom sanitetu. Optuženi je dalje izjavio da njegov posao i zadatak bio vezan za vršenje sanitetskih usluga svim pripadnicima SJB Prijedor te da je najviše po tom osnovu bio prisutan u Interventnim vodovima pri njihovom obavljanju određenih zadataka a radi pružanja pomoći u slučaju njihovog povređivanja. Ni jedan svjedok na čiji iskaz se poziva žalba (Damir Ivanković, Zuban Miljanović, Velimir Vrabičić, svjedok K-3 i svjedok K-1) ne osporavaju činjenicu da je Radaković po potrebi pružao pomoć pripadnicima Interventnog voda u slučaju njihovog povređivanja, tj. da je obavljao poslove bolničara. Ovi svjedoci iznose kao mogućnost da je Radaković pripadao Interventnom vodu, ali u to nisu svi sigurni. Tako svjedok K-3 „misli da je optuženi Radaković bio pripadnik Interventnog voda, ali da je bio na Han Pijesku u stacionaru a ne sa njima na borbenoj liniji“, svjedok K-1 „misli da je bio na spisku Interventnog voda, ali da je bio više kao sanitetlija, nego ...“, dok svjedok Ivanković ističe „da je Radaković došao u prvi Interventni vod kasnije a da ga „nije vidio na Koričanskim“. Iskazi svjedoka Zubana Miljanovića i Velimira Vrapčića, na koje se žalba takođe poziva, sud osnovano nije prihvatio iz razloga što su ovi svjedoci izjavili da nikada nisu išli u konvoju pa iz tog razloga ne može im biti poznata činjenica koju ulogu je optuženi Radaković imao u Interventnom vodu.

24. Prema tome, prvostepeni sud je pravilno izveo zaključak da dokazi prezentovani od strane optužbe, a na koje se i u žalbi poziva, nisu dovoljni niti pouzdani dokazi na osnovu kojih bi se sa sigurnošću mogao izvesti zaključak da je optuženi Radaković bio pripadnik Interventnog voda. Ovo posebno kad se ima u vidu činjenica da postoji ničim neosporen i materijalni dokaz T-103 (spisak Interventnih vodova), koji je kao dokaz potvrđen i ovjeren od strane Haškog tribunala, a na kojem nema imena ovog optuženog.

25. Nadalje, Apelaciono vijeće nalazi da je prvostepeno vijeće dalo valjane i jasne razloge za zaključak u pobijanoj presudi da takođe nije dokazano da je optuženi Milorad Radaković sudjelovao u borbenim zadacima ili na neki drugi način poduzimao radnje koje su bile zasnovane na diskriminatornoj namjeri, odnosno da je kod istog postojao umišljaj za izvršenje ciljeva UZP-a, te njegov doprinos izvršenju tih ciljeva.

26. Naime, u paragrafima 524, 525, 526 i 527 pobijane presude, potpuno pravilno su izvedeni zaključci na navedene okolnosti, od toga „da ne postoji ni jedan dokaz da je optuženi Radaković sudjelovao u pljački putnika, niti da je aktivno sudjelovao u sprovođenju (prisilnom preseljavanju) civila, preko činjenice da njegovo učestvovanje u predmetnom konvoju (što nije sporno, samo po sebi ne implicira njegovo stanje svijesti čije postojanje bi povlačilo krivičnu odgovornost), pa do zaključka da nije dokazano da je ovaj optuženi djelio namjeru UZP-a, odnosno da je kod optuženog postojao umišljaj za izvršenje ciljeva UZP-a. Iz navedenih razloga, i za ovo Vijeće, neprihvatljiva je teza optužbe iznesena u žalbi da je postojanje umišljaja kod optuženog u UZP-u dokazano činjenicom što je optuženi više puta uniformisan i sa puškom u ruci viđen u tzv. „žutom kombiju“, koji je pripadao Interventnom vodu i za koji su vezane priče o nemilim događajima, a sve prema iskazu svjedoka Hasana Elkaza kako ga je njegova žena vidjela takvog u gradu.

27. Neutemeljeni su i navodi žalbe tužioca kojima se osporava zaključak prvostepene presude da nije dokazano da je optuženi Radaković sudjelovao u ubistvu muškaraca-civila iz konvoja. Naime, sudjelovanje optuženog Radakovića u ubistvu civila, optužba vidi kroz činjenicu njegove predaje kese u kojoj su se nalazili meci drugom pratiocu u konvoju, a

koji meci su kasnije korišteni za likvidaciju civila. Ovu činjenicu optužba potkrepljuje iskazima svjedoka K-1 i svjedoka Damira Ivankovića. Međutim, pravilnom interpretacijom i ocjenom iskaza navedenih svjedoka, neminovno će se doći do činjeničnog zaključka do koga je došlo i prvostepeno vijeće u pobijanoj presudi (paragraf 534, 535 i 536), kad iznosi da su iskazi ovih svjedoka kontradiktorni, obzirom da svjedok K-1 ističe kako je on neku kesu sa mecima preuzeo od optuženog Radakovića i istu predao Parašu, dok svjedok Ivanković Damir ističe kako je optuženi Radaković kesu sa mecima predao optuženom Stojnić Željku. Da stvar bude još nelogičnija, optuženi Željko Stojnić je kategorički izjavio da mu Radaković nije ništa predao.

28. Prema tome, imajući u vidu da žalbom Tužiteljstva BiH nisu osnovano dovedena u sumnju utvrđenja prvostepenog vijeća u oslobađajućem dijelu pobijane presude, jasno proizilazi da je prvostepeni sud pravilno postupio kada je temeljem odredbe člana 284. stav 1. tačka c) ZKP-a BiH, optuženog Milorada Radakovića oslobodio od optužbe, pa je presuda u ovom dijelu, na osnovu odredbe člana 315. stav 2. ZKP BiH, potvrđena.

2. Žalbeni prigovori branilaca optuženih Zorana Babića, Milorada Škrbića, Dušana Jankovića i Željka Stojnića

29. Razmatrajući žalbe branilaca optuženih Zorana Babića, Milorada Škrbića, Dušana Jankovića i Željka Stojnića, Apelaciono vijeće je najprije razmotrilo žalbene razloge koji su se odnosili na bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 297. ZKP-a BiH, budući da počinjenje bitnih povreda tokom prvostepenog postupka, odnosno u presudi, zasniva pretpostavku da zbog formalnih nedostataka nije ni pravilna meritorna odluka a samim tim ni podobna za preispitivanje, neovisno o postojanju drugih žalbenih osnova u čiju ocjenu se Apelaciono vijeće ne može upuštati niti se o njima ni pozitivno ni negativno može izjašnjavati.

30. Postojanje samo jedne od povreda iz stava 1. člana 297. ZKP-a BiH, je dovoljan osnov za ukidanje presude, obzirom da se radi o apsolutno bitnim povredama, koje su po svojoj prirodi takve da onemogućavaju ispitivanje zakonitosti i pravilnosti osporene presude i koje, ako se utvrdi da postoje, stvaraju neoborivu pretpostavku da su negativno uticale na valjanost izrečene presude.

31. Apelaciono vijeće nalazi da se žalbama optuženih osnovano ukazuje na nekoliko bitnih povreda odredaba krivičnog postupka iz tačke d) i k) stava 1. navedenog člana jer je povrijeđeno pravo na odbranu optuženih („d“), i jer je izreka presude protivrječna razlozima presude i ista ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama („k“).

a) Povrijeđeno pravo na odbranu: član 297. stav 1. tačka d) ZKP-a BiH

32. Povreda prava na odbranu optuženog, kao bitna povreda odredaba krivičnog postupka, podrazumijeva da u toku postupka nisu primjenjena ili su nepravilno primjenjena pravila postupka i to na štetu optuženog. Dakle, svaka povreda procesne norme na štetu optuženog ima značenja da je povrijeđeno njegovo pravo na odbranu zagantovano međunarodnim aktima. Povreda prava na odbranu ima za posljedicu ukidanje presude ukoliko ovlašćeni procesni subjekt na nju ukaže žalbom.

33. U konkretnom krivičnom predmetu, branilac optuženog Zorana Babića u žalbi navodi da je sud odbio prijedlog odbrane za izvođenje dokaza- duplike, na dokaze Tužilaštva. Naime, sud je u potpunosti prihvatio i odobrio izvođenje dokaza optužbe kojima se

pobijaju navodi odbrane-replika, ističe se u žalbi, a potom odbija prijedlog odbrane ovog optuženog za izvođenje dokaza kao odgovor na pobijanje-duplika, iako su bili predloženi svjedoci koji bi se izjasnili na istu okolnost o kojoj su svjedočili svjedoci optužbe. Sve ovo ukazuje na nejednak tretman stranaka u postupku, u čemu žalba vidi povredu prava na odbranu.

34. Nadalje, branilac optuženog Milorada Škrbića u žalbi ističe da je sud na ročištu od 29.11.2010. godine, donio odluku da se odbijaju svi prijedlozi odbrana svih optuženih za saslušanje dodatnih svjedoka i da nema potrebe za izvođenjem tih dodatnih dokaza po izmjenjenoj optužnici, zbog čega je odbrana ovog optuženog bila primorana da odustane od saslušanja nekih svjedoka čiji bi iskazi bili od velikog uticaja na donošenje pravilne i zakonite odluke, a u korist ovog optuženog. U žalbi se dalje iznosi činjenica da je sud ovako postupio iz razloga što više nije bilo vremena za dokazni postupak, s obzirom da se bližio kraj mandata međunarodnog sudije Marijana Pogačnika, koji je u ovom predmetu postupao kao član vijeća, a što je i predsjednik prvostepenog vijeća istakla kada je obrazlagala zašto nije prihvaćen prijedlog odbrana, riječima: „Mi moramo ovo suđenje okončati zbog međunarodnog sudije,meni je sada problem ovo, ja sam braniocima prije petnaest dana rekla da se pripremaju za završne riječi a vaš branilac sad to traži i pravi problem, a nama međunarodni sudija odlazi do 24.12.2010. godine i do tada moramo sve završiti „-

35. Konačno, i branilac optuženog Dušana Jankovića u žalbi navodi da je optuženom povrijeđeno pravo na odbranu, s obzirom da je u toku postupka predlagao saslušanje šezdeset svjedoka a da mu je dozvoljeno saslušanje dvadesetdevet svjedoka, te od dodatnih devet svjedoka dozvoljeno je saslušanje pet svjedoka. Branilac dalje navodi da se radi o svjedocima koji imaju neposredna saznanja o tome koju je funkciju optuženi Janković obavljao u spornom vremenskom periodu, te da li je označenog dana isti učestvovao u konvoju, a sve kao dvije najbitnije činjenice od čijeg pravilnog utvrđenja zavisi pravilnost zaključka o njegovoj odgovornosti.

36. Takođe, iako je branilac optuženog Željka Stojnića, u to vrijeme, advokat Zlatko Knežević, žalbu na prvostepenu presudu izjavio i zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, advokat u obrazloženju same žalbe, nije naveo niti jednu konkretnu bitnu povredu postupka, pa je ovo Vijeće u odnosu na optuženog Željka Stojnića primjenilo princip „beneficium cohaesionis“, a koji princip će biti naknadno obrazložen.

37. Razmatrajući navedene žalbene prigovore, ovo Vijeće nalazi da su isti osnovani, s obzirom da je prvostepeno vijeće postupajući na način kako je postupilo, povrijedilo pravo na odbranu optuženih, a iz sljedećih razloga.

38. Naime, nije sporno, a u što se i ovo Vijeće uvjerilo uvidom u zapisnike sa održanih ročišta, da je u toku postupka optužbi omogućeno da izvede sve predložene dokaze, uključujući i dokaze optužbe kojima se pobijaju navodi odbrane (replika), što je optužba i učinila, kao što je takođe vidljivo da to nije bilo omogućeno, odnosno odobreno i odbrani optuženih. Prijedloge odbrane sud je samo djelimično odobravao (u odnosu na optuženog Jankovića i dr.), a u pojedinim fazama postupka u cijelosti i odbijao prijedlog za izvođenje dodatnih dokaza (prema optuženom Babiću i Jankoviću u fazi „duplike“), a posebno na ročištu održanom dana 29.11.2010. godine, kada je prvostepeno vijeće u cijelosti odbilo prijedloge odbrane svih optuženih za izvođenje dodatnih dokaza a po izmjenjenoj optužnici.

39. Ako se ima u vidu činjenica da sud u toku postupka i ne mora prihvatiti izvođenje

svih predloženih dokaza, kako optužbe tako i odbrane, jer ga na to ne obavezuje ni jedna zakonska norma, onda bi se po tom osnovu moglo zaključiti da je, odbijajući prijedloge odbrane za izvođenje dodatnih dokaza sud ispravno postupio. Međutim, ovo pitanje se ne može, niti smije posmatrati tako jednostrano i o istom donositi zaključak a da se ne dovede u vezu i ne cijeni zajedno sa drugim zakonskim normama koje upućuju na strogo poštovanje i potpunu primjenu principa jednakosti u postupku. Prema tome, očigledno je da je prvostepeno vijeće u konkretnom slučaju, ne prihvatajući prijedlog odbrana optuženih za izvođenje dokaza kako je prethodno istaknuto, uz napomenu da u presudi po tom osnovu nisu uopšte dati razlozi niti obrazloženje zašto sud nije prihvatio date prijedloge za izvođenje tih dokaza, odnosno iz kojih razloga je odbio prijedloge, nije ispoštovalo načelo jednakosti stranaka, što je neminovno dovelo i ima za posljedicu povredu prava na odbranu na štetu optuženih. Ne može se po izmjenjenoj optužbi odbijati prijedlog odbrane za izvođenje dodatnih dokaza a da se za takvo postupanje, tj. za odluku o odbijanju, ne daju u presudi jasni razlozi odnosno adekvatno i logično obrazloženje. Sve ovo posebno iz razloga što je prvostepeno vijeće na ročištu od 29.11.2010. godine, a što je vidljivo iz zapisnika, u nekoliko navrata odbranama dalo do znanja da se prvostepeni postupak mora okončati što prije, jer je jedan član vijeća imenovan na drugu funkciju na koju odlazi 24.12.2010. godine, do kada se mora predmet okončati, koja činjenica se može cijeliti kao razlog koju je iznio sud za neprihvatanje prijedloga odbrane, a koja po stavu ovog Vijeća, ne može biti osnov za odbijanje prijedloga za izvođenje dodatnih dokaza. Naprotiv, Vijeće nalazi da se ta činjenica može cijeliti samo kao pritisak i uticaj na sud.

40. Stoga ovo Vijeće nalazi da je takvim svojim postupanjem prvostepeno vijeće povrijedilo pravo na odbranu optuženih, čime je počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka d) ZKP-a BiH, na koju osnovano ukazuju žalbe optuženih, što za posljedicu ima ukidanje takve presude.

b) Izreka presude protivriječna razlozima presude, u presudi nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama: član 297. stav 1. tačka k) ZKP-a BiH.

41. Apelaciono vijeće nalazi da su i žalbeni prigovori branioca optuženih u pogledu postojanja bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka k) ZKP-a BiH, osnovani, pa se prvostepena presuda u osuđujućem dijelu ukida i iz tog zakonskog razloga.

42. Naime, navodima u žalbama odbrana optuženih ukazuje se na niz bitnih činjenica i okolnosti u odnosu na koje smatraju da prvostepena presuda ne sadrži razloge u odlučnim činjenicama, da ne sadrži adekvatno obrazloženje u pogledu činjenica i dokaza kojima je dokazivana krivična odgovornost optuženih, ukazuju na konkretne dokaze – iskaze svjedoka u cjelini ili dijelovi iskaza svjedoka za koje smatraju da nisu pravilno cijeni, te na protivriječnosti izreke presude datim razlozima.

43. Ako se ima u vidu da bitna povreda odredaba krivičnog postupka postoji ne samo kad prvostepena presuda kao formalni sudski akt, sadrži određene nedostatke u njenoj izreci i obrazloženju, koji su po svojoj prirodi takvi da onemogućavaju ispitivanje njene zakonitosti i pravilnosti, već i slučajevima kad sud u obrazloženju presude ne navodi uopšte, ili u dovoljnoj mjeri uvjerljive i adekvatne razloge o odlučnim činjenicama, Apelaciono vijeće nalazi da prvostepeno vijeće u pobijanoj presudi ne obrazlaže u dovoljnoj mjeri zašto prihvata kao dokazanim odgovornost za svakog optuženog za ono što im se stavlja na teret. Naime, prvostepeni sud, kako to i žalbe osnovano ukazuju, ne daje potpunu ocjenu svih izvedenih dokaza (optužbe i odbrane), favorizujući dokaze optužbe a ne dovodeći ih u međusobnu vezu i u vezu sa dokazima odbrane, te ne iznoseći razloge o očiglednoj

protivrječnosti dokaza, što je, u smislu odredbe člana 290. stav 7. ZKP-a BiH bio dužan, tj. da u obrazloženju presude određeno i potpuno iznese koje činjenice i iz kojih razloga uzima kao dokazane, odnosno nedokazane, dajući naročitu ocjenu vjerodostojnosti protivrječnih dokaza.

44. Branioci optuženih ukazuju na izvedene dokaze, prije svega svjedoke čiji iskazi mogu ozbiljno dovesti u sumnju pravilnost zaključaka prvostepenog suda u pogledu dokazanosti bitnih činjenica a koje se odnose na pitanje da li su optuženi počinili inkrimisane radnje za koje su optuženi, tim prije što u pobijanoj presudi preovladavaju samo navođenja imena svjedoka koji navodno potvrđuju neku činjenicu bez navođenja ili citiranja konkretnog dijela iskaza svakog svjedoka pojedinačno koji potvrđuje tu činjenicu. Ovakvo postupanje suda potvrđuju zaključci izneseni u mnogim paragrafima pobijane presude, a kao tipičan primjer je zaključak iz paragrafa 306. pobijane presude, koji glasi.

„nada je, da su novac i drugi vrijedni predmeti oduzimani, posebno potvrđuju i svjedoci Damir Ivanković, Ljubiša Četić, Gordan Đurić, svjedok K-3, svjedok K-1, svjedok KA-1, kciji su imali neposredno saznanje o poslovima interventnog voda (praktično redovni pratioci konvcja) i bili upoznati sa procedurama pratrji konvcja“.

45. Dakle, samo poimeničnim navođenjem imena svjedoka koji su se izjasnili o nekoj bitnoj činjenici uz konstataciju da se iskazima tih svjedoka potvrđuje postojanje te činjenice, a bez konkretnog navođenja ili citiranja njihovih iskaza koji se odnose na tu činjenicu, te bez dovođenja istih u međusobnu vezu i u vezu sa drugim dokazima, ne može se izvesti pravilan zaključak o dokazanosti te činjenice.

46. Ovakav način ocjene dokaza, utvrđivanje činjenice i izvođenja zaključaka po utvrđenim činjenicama, prvostepeni sud je primjenio u osuđujućem dijelu pobijane presude u odnosu na sve optužene.

47. Tako branilac optuženog Babić Zorana ukazuje prije svega na svjedoka Sivac Muniba, svjedoka K-1, svjedoka K-3, Luku Gnjatovića, Žerić Jusufa, Boban Vlada, Lakić Vitomira, svjedoka KO-7, svjedoka B i Sadika Suhonjić, čiji iskazi nisu interpretirani, analizirani niti su dovedeni u vezu sa dokazima na kojima su zasnovani zaključci prvostepene presude, a da u pobijanoj presudi uopšte nisu dati razlozi i adekvatno obrazloženje zbog čega je tako postupljeno.

48. Na isti način žalbom branioca optuženog Škrbić Milorada, ukazuje se na svjedoke Sivac Muniba, Jakupović Huseina, svjedoka KA-1, svjedoka K-3 i svjedoka K-18, čiji iskazi, a u nedostatku razloga i adekvatnog obrazloženja za njihovo neprihvatanje, dovode u sumnju pravilnost zaključaka prvostepenog vijeća. Tako, između ostalog, prvostepeno vijeće uopšte ne utvrđuje bitnu činjenicu koja se odnosi na okolnost zamjene pratilaca u jednom od autobusa u konvoju, u kome dolazi do zamjene optuženog Škrbića i svjedoka optužbe KA-1, od čijeg utvrđenja zavisi pravilnost zaključka ko je od ove dvojice pratilaca u konvoju (a nije sporno da su oba postupala kao pratioci) ko je od ove dvojice pratilaca produžio sa konvojem do mjesta odredišta – Smetovi, a ko je ostao na mjestu razdvajanja i ubijanja civila koja su bila u konvoju, tj. od kog utvrđenja u konačnom zavisi pravilnost zaključka o odgovornosti optuženog Škrbić Milorada. Na ovu okolnost izvedeni su mnogi dokazi – saslušani svjedoci, a u pobijanoj presudi uopšte nije data njihova analiza i ocjena, niti se presuda bavi ovim pitanjem, što se sve u konačnom svodi na nepostojanje razloga o odlučnim činjenicama, a što predstavlja bitnu povredu odredaba krivičnog postupka.

49. Da je izreka presude protivrječna razlozima presude, vidi se iz zaključka

sadržanog u paragrafu 342 pobijane presude. Naime optuženom Dušanu Jankoviću je prvobitnom optužnicom od 08.01.2009. godine koja je potvrđena dana 12.01.2009. godine, stavljeno na teret da je počinio krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkom a), d), e) i k), a sve u vezi sa članom 180. stav 2. KZ BiH. Izmjenjenom optužnicom od 23.11.2010. godine, optuženom Jankoviću je stavljeno na teret da je počinio krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkom a) – ubijanjem, d) – prisilnim preseljenjem stanovništvom, e) – zatvaranjem, h) – progon pljačkom i k) – drugim nečovječnim djelima, a sve u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH za koja djela je i nepravosnažno osuđen i izrečena mu kazna dugotrajnog zatvora. Dakle optuženi Janković je oglašen krivim po osnovu individualne odgovornosti, u skladu sa članom 180. stav 1. KZ BiH. Međutim u paragrafu 342 prvostepene presude je navedeno:

„budući da se kako je već ranije istaknuto radilo o redovnoj prijavi (potvrdili gotovo svi svjedoci koji su bili pripadnici interventnog voda) te da optuženi Dušan Janković nije ništa poduzeo sa ciljem sprečavanja takve prijave (a što je kao nadređena osoba bio dužan) jasno je da je on, najmanje pasivnim držanjem u značajnijoj mjeri doprinio pljački civila iz konvencija“.

50. Opis radnji optuženog Dušana Jankovića, u navedenom paragrafu upućuje na komandnu odgovornost kao oblik učešća u predmetnom krivičnom djelu, iako optuženi nije niti terećen niti oglašen krivim po osnovu komandne odgovornosti, s obzirom da je Tužilaštvo u tom dijelu izmijenilo optužnicu i optuženog teretilo po osnovu individualne odgovornosti. Upravo navedena činjenica ukazuje da je izreka prvostepene presude protivriječna razlozima iste što u konačno predstavlja bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka k) ZKP-a BiH.

51. U odnosu na optuženog Željka Stojnića sud je primjenio princip „beneficium cohaesionis“, u skladu sa članom 309. ZKP-a BiH, a s obzirom na činjenicu da je branilac optuženog Stojnića, u to vrijeme advokat Zlatko M. Knežević, žalbu protiv prvostepene presude izjavio tako da je samo u uvodu naveo žalbene razloge, bez da je u obrazloženju žalbe pojedine žalbene prigovore podveo pod navedene žalbene osnove, te da tako nije konkretno naveo da žalbu i ulaže i zbog povrede prava na odbranu i zbog toga što je izreka presude protivriječna razlozima presude i presuda ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama, kao su to učinili drugi branioci i zbog kojih razloga je prvostepena presuda i ukinuta.

52. Naime u odredbi člana 309. ZKP-a BiH, sadržan je procesni institut „beneficium cohaesionis“, (pogodnost pridruživanja), koji po svojim pravnim posledicama spada među pogodnosti odbrane. Postojanje ovog instituta se opravdava nastojanjem da se u žalbenom postupku pred sudom spriječi nejednako postupanje prema saoptuženim koji su u nekom krivičnom postupku bili obuhvaćeni istom presudom i nalaze se u istoj pravnoj situaciji. Dakle, pogodnost pridruživanja zasnovana je na načelu pravičnog postupka čime se nastoji izbjeći mogućnost da iz formalnih razloga saoptuženi u žalbenom postupku budu različito tretirani i to samo zbog toga što je u korist jednog optuženog izjavljena uspješna žalba, a u korist saoptuženog nije nikako izjavljena žalba, odnosno izjavljena je žalba ali u njoj nisu navedeni isti prigovori kao u uspješnoj žalbi. Pogodnost pridruživanja koju predviđa ova zakonska odredba, obavezuje vijeće Apelacionog odjeljenja da ako povodom ma čije žalbe utvrdi da su razlozi zbog kojih je donijelo odluku u korist optuženog od koristi i za saoptuženog koji nije podnio žalbu ili je nije podnio u tom pravcu, da onda postupi po službenoj dužnosti kao da takva žalba postoji. Vodeći se upravo ovim principom, iz razloga koji su naprijed navedeni, ovo Vijeće je donijelo odluku da

se i u odnosu na optuženog Željka Stojnića prvostepena presuda ukine i odredi održavanje pretresa pred vijećem Apelacionog odjeljenja.

53. Utvrdivši postojanje bitnih povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka d) i tačka k) ZKP BiH, Apelaciono vijeće je dužno da u smislu odredbe člana 315. stav 1. tačka a) ZKP-a BiH, ukine prvostepenu presudu u tom dijelu u odnosu na optuženog Zorana Babića, Milorada Škrbića, Dušana Jankovića i Željka Stojnića, i odredi održavanje pretresa pred vijećem Apelacionog odjeljenja, na kome će u ponovnom postupku otkloniti učinjene bitne povrede odredaba krivičnog postupka, ponovo izvesti već izvedene relevantne dokaze, po potrebi i dodatne dokaze, te uz ocjenu ostalih žalbenih navoda, biti u mogućnosti donijeti novu na zakonu zasnovanu presudu.

54. U skladu sa zakonskom obavezom iz člana 316. ZKP-a BiH, Apelaciono vijeće je, u odnosu na ukinuti dio prvostepene presude, navelo samo kratke razloge za ukidanje.

55. Na osnovu svega navedenog, a u skladu sa članom 315. stav 2. ZKP-a BiH, odlučeno je kao u izreci presude.

ZAPISNIČAR

**PREDSJEDNIK VIJEĆA
SUDIJA**

Anida Saračević

Tihomir Lukes

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude žalba nije dozvoljena.